

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ

۳۳۶

شماره ثبت

دوره یازدهم سال اول

تاریخ چاپ

عادی

تشکیل شورای عالی آب

کمیسیون های ارجاعی

	اصلی:
	فرعی: -

معاونت قوانین

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۳۱ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

در راستای سیاست‌گذاری یکپارچه و ممانعت از تکه‌تکه شدن مدیریت منابع آب، شورای عالی آب به استناد ماده ۱۰ قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی (مصوب ۱۳۷۹) تشکیل شد. با این حال، مدیریت آب در کشور به طور فزاینده‌ای با چالش‌های سیاست‌گذاری و مدیریت یکپارچه و ضعف سیستم‌های نظارتی منسجم مواجه است. چنین روندی منجر به تخلیه سریع و تخریب منابع آب، افزایش وقوع درگیریهای محلی و منطقه‌ای با موضوع آب، حفاری و برداشت غیرمجاز (دائم و موقت) از آب‌های زیرزمینی، افزایش هزینه‌های ملی و استفاده غیراقتصادی از آب شده‌است. در چنین حالتی استفاده‌کنندگان غیرمجاز با استفاده از منابع دیگران و انتقال هزینه‌های خود به جامعه، درآمد خود را به حداکثر می‌رسانند و نهایتاً منابع آب زیرزمینی تخلیه و تولید مواد غذایی کاهش می‌یابد. تغییر اقلیم و کاهش منابع آب موجود، تهدید امنیت آبی و غذایی کشور، افزایش تهدید از بین رفتن منابع طبیعی کشور، نابودی و تخریب زیست‌بوم‌های آبی، بهره‌وری پایین آب در بخش‌های مختلف؛ منازعات آبی محلی و منطقه‌ای و تحت‌الشعاع قرار گرفتن امنیت ملی، ضرورت نگاه عمیق‌تر و بازنگری در ساختارهای سیاست‌گذاری این بخش را بسیار ضروری می‌نماید. بنابراین یکپارچه‌سازی مدیریت راهبردی بخش آب و واردکردن نیروهای اقتصادی قابل رقابت برای محافظت از منابع، بازنگری و مداخله در سازوکار و ارکان سیاست‌گذاری بخش آب ضروری است. سازوکار کنونی به دلیل ضعف در پشتوانه قانونی، ضعف در سیاست‌گذاری، ضعف چارچوب نهادی و منابع انسانی، عدم هماهنگی بین بخشی و فقدان ابزار تحلیلی، ضعف در داده‌های کافی و قابل‌اعتماد و ابزارها و مکانیسم‌های مؤثر تحقیق و توسعه و انطباق فناوری‌های جدید با چالش‌ها و کاستی‌های فراوانی مواجه است. از طرف دیگر لزوم وجود سازوکار نظام‌مند و منسجم برای ایجاد تعهد قوی در همه طرف‌ها برای پایبندی و اجرای سیاست‌های بخش آب از دیگر ضرورت‌های تصویب ساختار شورایی آب کشور است. برنامه‌ریزی و پشتیبانی از برنامه‌ها، نظارت قوی و تمرکز مسئولیت ارزیابی منابع آب تحت یک مرجع منسجم نیاز به حمایت سیاسی قوی و تنظیمات سازمانی پایدار در قالب یک قانون دارد. قانونی که علاوه بر ایجاد الزام برای همه دستگاه‌ها، همه فعالیت‌های مهم مرتبط با بخش آب را سامان دهد و با استقرار سیستم صدور مجوز آب، تشویق به استفاده کارآمد از آب و همچنین انتقال مسئولیت‌های مالی به استفاده‌کنندگان از آب بود بتواند امکان استفاده پایدار از منابع آب را تقویت نماید. مرور برخی از آمارهای مرتبط با آب نیز قابل‌تأمل است و در شناخت بیشتر چالش آب در شرایط کنونی کشور مؤثر است. بر اساس آخرین آمار در سال ۱۳۹۵، در کشور حدود ۷۶۰ هزار حلقه چاه وجود دارد که حدود ۴۲۰ هزار

حلقه آن مجاز و حدود ۳۴۰ هزار حلقه یعنی ۴۵ درصد کل چاههای موجود غیرمجاز است. در دوره‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰، ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ راندمان آبیاری در کشور به ترتیب برابر با ۲۹/۷، ۳۶/۱ و ۴۳/۸ درصد بوده است که متوسط آن در کل دوره ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۴ برابر با ۳۴/۵ درصد است که حدود حداقل ۳۰ درصد از میانگین جهانی پایین تر است. در حال حاضر میزان تولید ماده خشک به ازای هر مترمکعب آب در کشور برابر با ۱/۰۷ کیلوگرم بر مترمکعب و متوسط جهانی این شاخص ۲/۵ کیلوگرم بر مترمکعب می‌باشد. در سالهای اخیر مصادیق متعدد آشکاری را مبنی بر از بین رفتن زیست‌بوم‌های آبی کشور می‌توان مشاهده نمود که از جمله مهم‌ترین آنها، دریاچه ارومیه، تالاب‌های غرب و جنوب غرب کشور تالاب‌های هامون در شرق کشور و زاینده‌رود را می‌توان نام برد. با توجه به آمار و ارقام ارائه‌شده می‌توان استنباط کرد که وضعیت بخش آب از جنبه‌های مختلف کمی به شدت بحرانی است. به چالش‌های اشاره‌شده باید منازعات و مناقشات آبی را در ابعاد محلی و منطقه‌ای نیز افزود که در بسیاری از موارد به مسئله‌های امنیتی در ابعاد ملی برای کشور تبدیل می‌شود. اسناد بالادستی متعددی شامل، سیاست‌های کلی نظام در بخش آب (۱۳۷۹) - سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف (۱۳۸۹) - سیاست‌های کلی نظام در بخش کشاورزی (۱۳۹۱) - سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (۱۳۹۲) - سیاست‌های کلی نظام در محیط‌زیست (۱۳۹۴)، قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی شامل، قانون توزیع عادلانه آب (۱۳۶۱) - قانون حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه‌های مرزی (۱۳۶۲) - قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های آب کشور (۱۳۸۱) - قانون تأمین منابع مالی برای جبران خسارات ناشی از خشک‌سالی و یا سرمازدگی (۱۳۸۳) - قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (۱۳۸۹) - قانون تعیین تکلیف چاههای فاقد پروانه بهره‌برداری (۱۳۸۹)، راهبردها و برنامه‌های توسعه پنج‌ساله در بخش آب وجود دارند که تعداد آنها به بیش از ۱۶ مورد می‌رسد؛ اما در کمال تعجب و علیرغم تعدد این اسناد وضعیت فعلی بخش آب مطلوب نیست. به نظر می‌رسد دلایل اصلی این وضعیت، در دو محور ناهماهنگی در اجرا و عدم تطابق اسناد بالادستی با وضعیت موجود بخش آب خلاصه می‌شود. در مورد قوانین، مصداق بارز این موضوع قانون تأمین منابع مالی برای جبران خسارات ناشی از خشک‌سالی و یا سرمازدگی (۱۳۸۳) و قانون تعیین تکلیف چاههای فاقد پروانه بهره‌برداری (۱۳۸۹) می‌باشد که طی آنها نخست دریافت حقالنظاره آب‌های زیرزمینی لغو شد و سپس دریافت پروانه برای چاههای غیرمجاز تا سال ۱۳۸۵ نیز امکان‌پذیر شد. یکی از دلایل وضعیت نابسامان منابع آب زیرزمینی در مناطق مختلف کشور تصویب قوانین یادشده است. در مورد برنامه‌های توسعه پنج‌ساله نیز باید گفت که این برنامه‌ها متأسفانه علاوه بر اینکه در مواردی متناسب با نیازهای روز بخش آب نیستند، نمی‌توان یک ارتباط منطقی بین آنها و یک برنامه درازمدت مدون برقرار کرد. شاید اصلیت‌ترین دلیل این موضوع عدم وجود یک برنامه درازمدت و موردقبول همه بخش‌ها در مورد آب (سند جامع آب) باشد. به‌عنوان مثال مواد برنامه ششم توسعه در بخش آب عمدتاً با برنامه‌های توسعه پیشین تفاوت ماهوی چندانی نداشته و حتی در موارد بسیاری، این برنامه نسخه قابل توجهی را ارائه نمی‌کند؛ اما از مصادیق ناهماهنگی در اجرا نیز می‌توان به صدور مجوزهای ساخت‌وساز در

بستر رودخانه‌ها، تخلیه فاضلاب در بالادست سدها و رودخانه‌های تأمین آب شرب اشاره کرد. ماده ۱۰ - به منظور هماهنگی سیاست‌گذاری در زمینه تأمین، توزیع و مصرف آب کشور، شورایی بنام شورای عالی آب متشکل از وزیر نیرو، جهادکشاورزی، صنایع و معادن، کشور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست، یک نفر از اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی با انتخاب مجلس شورای اسلامی به‌عنوان ناظر و دو نفر از متخصصین بخش کشاورزی به‌حکم رئیس‌جمهور تشکیل می‌گردد. ریاست عالی این شورا با رئیس‌جمهور یا معاون اول ریاست جمهوری خواهد بود. تصمیمات این شورا با تصویب هیأت وزیران یا کمیسیون مذکور در اصل یک‌صد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی برای دستگاه‌های ذیربط لازم‌الاجرا می‌باشد. واضح است که ادامه سیاستها و روندهای موجود سیاست‌گذاری در بخش آب، آینده این بخش را با چالشها و بحرانهای بیشتری مواجه خواهد ساخت، در نتیجه تغییر رویکرد اساسی در فرایند و سازوکار سیاست‌گذاری و مدیریت راهبردی منابع آب یک امر مهم و اساسی است که به دلیل محدودیت ذاتی منابع آب قابل‌دسترس و کم‌آبی‌ها و خشک‌سالی‌های پیدری سال‌به‌سال حیاتی‌تر می‌شود و کم‌توجهی به آن کشور را از نظر اقتصادی، اجتماعی و امنیتی دچار بحرانهای پیچیده‌ای مینماید. شورای عالی آب در حال حاضر به استناد ماده (۱۰) قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی که به شرح ذیل است تشکیل میشود: ماده ۱۱ - ترتیبات و هماهنگی‌های لازم بین وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی در زمینه تقاضا، تأمین و مصارف آب کشاورزی و آبرزی پروری ظرف سه ماه از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. ماده ۱۳ - به‌منظور اعمال مدیریت یکپارچه در مزارع و وظایف مدیریت توزیع و مصرف آب بر اساس قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۳ که به عهده وزارت کشاورزی بوده عیناً به وزارت جهاد کشاورزی محول می‌شود. خلاصه شدن نحوه تشکیل شورای عالی آب در یک ماده‌قانونی که باهدف دیگری (تأسیس وزارت جهاد کشاورزی) تدوین شده است موجب عدم شفافیت در اهداف، اختیارات و وظایف و ترکیب نامناسب اعضای این شورا شده و در نتیجه مدیریت و سیاست‌گذاری یکپارچه و اثربخش را در زمینه آب و مدیریت آب با چالش مواجه کرده است. در کنار این ماده‌قانونی وجود ماده (۱۱) و (۱۳) قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی که به شرح ذیل هستند، سیاست‌گذاری بخش آب را در یک وضعیت نامناسبتری قرار داده است. از آنجاکه در ماده‌قانونی مذکور، اهداف، اختیارات و وظایف شورای عالی آب بیان نشده است، لذا در خصوص ضرورت بیان اهداف، اختیارات، وظایف و امور اجرایی شورای آب و تشکیل شوراهای متناظر در سطح حوضه آبریز و استان در قالب یک قانون مستقل نیاز به استدلال بیشتر نیست، اما دلایل توجیهی در مورد ضرورت تغییر در ترکیب اعضای این شورا را می‌توان به شرح ذیل بیان کرد: اعضای کنونی این شورا مطابق ماده‌قانونی مذکور، در جدول ذیل درج شده‌اند. در ستون مجاور اعضای جدید پیشنهادی و در ادامه نیز دلیل عضویت هریک از اعضای جدید درج شده است. ردیف ترکیب اعضای فعلی ترکیب اعضای جدید ۱- رئیس‌جمهور یا معاون اول رئیس‌جمهور رئیس‌جمهور یا معاون اول رئیس‌جمهور ۲- معاون اول قوه قضائیه ۳- رئیس سازمان صداوسیما ۴- وزیر نیرو و وزیر نیرو ۵- وزیر جهاد کشاورزی و وزیر جهاد کشاورزی ۶- وزیر

صنایع و معادن وزیر صنعت، معدن، تجارت ۷- وزیر کشور وزیر کشور ۸- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ۹- دبیر شورا عالی استانها ۱۰- وزیر راه و شهرسازی ۱۱- وزیر دادگستری ۱۲- وزیر امور خارجه ۱۳- رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور ۱۴- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ۱۵- یک نفر از اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی با انتخاب مجلس به عنوان ناظر یک نفر از اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی، یک نفر از اعضای کمیسیون عمران و یک نفر از اعضای کمیسیون صنایع و یک نفر از اعضای کمیسیون امنیت ملی با انتخاب مجلس به عنوان ناظر ۱۶- رئیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی ۱۷- دو نفر از متخصصین بخش کشاورزی به حکم رئیس جمهور یک نفر از متخصصین مدیریت منابع آب و یک نفر از متخصصین کشاورزی به حکم رئیس جمهور ردیف اعضای جدید دلایل و ضرورت عضویت در شورا ۱. معاون اول قوه قضائیه وجود ۴۵ درصد چاه غیرمجاز از کل چاههای فعال کشور، نشانگر تخلفات و قانون شکنی های متعدد و گسترده در زمینه برداشت غیرقانونی و تعرض به حقوق عمومی است، لذا بخش مهمی از مسئولیت و وظایف این شورا معطوف به رفع این معضل و ممانعت از توسعه و استمرار این رویه است، لذا برخورد و رفع این معضل نیاز به همفکری و همکاری همه جانبه قوه قضائیه دارد. ۲. رئیس سازمان صداوسیما اطلاع رسانی عمومی درباره بحران آب و ایجاد حساسیت در جامعه برای حفاظت از منابع آب و فرهنگ سازی برای ممانعت از برداشتهای غیرمجاز یک ضرورت دیگر است که با عضویت رئیس سازمان صداوسیما قابل تحقق است. ۳. دبیر شورای عالی استانها دبیر شورای عالی استانها به عنوان نماینده شوراهای استان، نماینده از بدنه شورایی کشور است که هم در غنای تصمیمات شورا و هم در بسترسازی برای اجرای تصمیمات شورا نقش مهم دارد. ۴. وزیر راه و شهرسازی یکی از نیازهای اساسی در ایجاد مجتمع ها و شهرک های مسکونی، توجه به ظرفیت منابع آب شرب آن منطقه است، عضویت وزیر راه و شهرسازی به عنوان متولی کلان ساخت و ساز مسکن در کشور می تواند طراحی و احداث شهرکهای جدید را با ظرفیت منابع آب متناسب و هماهنگ نماید. ۵. وزیر دادگستری وجود چاههای غیرمجاز، تعرض به حریم رودخانهها و آلودگی آب، برخی از مشکلات دیگر حوزه آب کشور هستند که رفع آنها نیازمند هماهنگی بیشتر میان قوه مجریه و قوه قضائیه است، لذا عضویت وزیر دادگستری در این شورا می تواند این هدف را محقق سازد. ۶. وزیر امور خارجه حوضه های آبریز مشترک با کشورهای همسایه و آب های مرزی یکی دیگر از مسائل مهم است که نیاز است در تعاملات و روابط بین الملل مورد توجه قرار گیرند، لذا حضور وزیر امور خارجه در این زمینه ضروری و اثربخش است ۷. رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور جنگلها، مراتع به عنوان بخش مهم آبخیزهای کشور، نقش به سزایی در مدیریت منابع آب دارند، از آنجاکه مأموریت اصلی وزارت کشاورزی بهره برداری از منابع آب است و سازمان «جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور» که در ذیل این وزارتخانه قرارداد متولی اصلی حفاظت از آبخیزها و مدیریت مؤثر قبل از بحران آب های سطحی است، لذا عضویت مستقیم رئیس این سازمان ضروری است و باعث ایجاد پشتوانه قانونی در این سازمان برای حفاظت از آبخیزها خواهد

شد. ۸. یک نفر از اعضای کمیسیون عمران تصمیم سازی و تصمیم گیری در زمینه مسائل عمرانی کشور بدون توجه به مسئله آب، موضوع مهمی است که توسعه کشور را با تهدید مواجه می نماید، لذا رابطه میان فعالیت های کلان عمرانی کشور و مدیریت آب یک رابطه تفکیک ناپذیر است، لذا عضویت یکی از اعضای کمیسیون عمران می تواند این ارتباط را به شکل مؤثر برقرار نماید. ۹. یک نفر از اعضای کمیسیون صنایع صنعت به عنوان یک بخش مهم مصرف کننده آب است و وزیر این بخش به عنوان عضو در این شورا حضور دارد، لذا حضور یکی از اعضای کمیسیون صنایع مجلس شورای اسلامی باهدف توجه به مدیریت و ظرفیت منابع آبی در سیاست گذاری صنایع در کشور ضروری است. ۱۰. یک نفر از اعضای کمیسیون امنیت ملی به دلیل محدودیت های ذاتی آب و استمرار خشک سالی ها، موضوع آب باعث مناقشات محلی در برخی حوضه های آبریز همانند زاینده رود شده است. استمرار چنین وضعیتی، بعد امنیتی مدیریت آب را بسیار مهم تر می کند، لذا ضرورت دارد یکی از اعضای کمیسیون امنیت ملی در این شورا عضویت داشته باشند. ۱۱. رئیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی به عنوان بخش نظارتی و بازوی دولت که بر فعالیت های کشاورزی و منابع طبیعی نظارت می کند، نقش مهمی در مدیریت بهینه آب دارد، لذا عضویت رئیس این سازمان علاوه بر غنای علمی تصمیمات این شورا می شود، موجب همراهی و هماهنگی بیشتر این سازمان در اجرای مصوبات شورا می شود. ۱۲. دو نفر از متخصصین مدیریت منابع آب بااهمیت یافتن موضوع آب، مدیریت آب خود به یک تخصص مهم تبدیل شده است. در ترکیب کنونی شورا دو تن از متخصص کشاورزی عضو شورا هستند که ضرورت دارد یک نفر متخصص مدیریت منابع آب و یک نفر متخصص کشاورزی در شورا عضویت داشته باشد. در مجموع بنا بر استدلال هایی که بیان شد، ضرورت دارد قانون مستقلی باهدف هماهنگی و یکپارچگی در امر سیاست گذاری و مدیریت بخش آب در سطح ملی، حوضه آبریز، استان و در صورت ضرورت در سطح شهرستان به تصویب برسد. لذا این طرح به منظور سیاست گذاری و مدیریت یکپارچه آب و تصویب «قانون تشکیل شوراهای آب کشور» تقدیم می شود.

لذا طرح ذیل تقدیم می شود:

سیدمحمد مولوی - احمدحسین فلاحی - جعفر قادری - احمد محرم زاده یخفروزان - کمال حسین پور - موسی احمدی - شیوا قاسمی پور - علیرضا منادی سفیدان - رسول فرخی میکال - قاسم ساعدی - یعقوب رضازاده - سیدموسی موسوی - حسینعلی حاجی دلگانی - احمد نادری - محمد وحیدی - علیرضا ورناصری قندعلی - بهروز محبی نجم آبادی - محمد باقری - سیدجواد حسینی کیا - حسین حق وردی - آرش زره تن لهونی - سیدمجتبی محفوظی - حسین حاتمی - سیدکریم حسینی - مهدی شریفیان - رمضانعلی سنگدوینی - ابراهیم عزیزی شیراز - انور حبیب زاده بوکانی - روح اله نجابت - هاجر چنارانی - بهزاد رحیمی

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت حقوقی و امور قانونی و مقررات
معاونت تدوین متن و انتشار قوانین و مقررات

عنوان طرح: تشکیل شورای عالی آب

ماده ۱- به منظور سیاست‌گذاری و اعمال مدیریت به هم پیوسته آب در سطح ملی و حوضه آبریز با رعایت اصل توسعه پایدار «شورای عالی آب» تشکیل می‌شود.

ماده ۲- وظایف و اختیارات شورای عالی آب:

۱. تدوین خط‌مشی و سیاست‌های کلی مدیریت آب، تعیین اولویت‌ها و ارائه آنها جهت تصویب در هیأت وزیران و مجلس شورای اسلامی به منظور:

۱. ایجاد نظام جامع مدیریت در کل چرخه‌ی آب بر اساس اصول توسعه‌ی پایدار و آمایش سرزمین در حوضه‌های آبریز و کشور

۲. استفاده پایدار از منابع آب و تأمین نیازهای توسعه اقتصادی و اجتماعی ملی و منطق‌های

۳. تقویت نقش مردم در مصرف بهینه و حفاظت از منابع آبی کشور

۴. ممانعت از بهره‌برداری‌های غیرمجاز از آب

۵. پیشگیری و کنترل بلایای آبی

۶. تهیه برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و درازمدت در بخش آب بر اساس خط‌مشی مصوب مجلس شورای اسلامی و نظارت بر اجرای برنامه‌ها.

۷. تصویب نقشه راه و چارچوب مدیریت جامع منابع آب در هر سطح هر یک از حوضه آبریز فرعی کشور بر اساس اولویت و بر مبنای پیشنهاد شورای عالی آب هر حوضه آبریز

تبصره - شورای عالی آب موظف است خط‌مشی و سیاست کلی مدیریت آب کشور را در زمینه استحصال، ذخیره سازی، بهره‌برداری، ممانعت از برداشتهای غیرمجاز، ممانعت از آلودگی را ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون تنظیم و با رعایت اصل ۷۴ قانون اساسی جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۲. تدوین و تصویب نظامنامه شورای عالی آب برای تصویب در هیأت وزیران و در مجلس شورای اسلامی به منظور تقویت و پشتیبانی از اجرای تصمیمات شورا

۳. بررسی و بازنگری فرایندها و سازوکار صدور مجوزهای بهره‌برداری از آب و ارائه پیشنهادهای اصلاحی جهت تصویب در هیأت وزیران یا مجلس شورای اسلامی
۴. بازنگری و شفاف‌سازی وظایف و مسئولیت‌های هر یک از دستگاه‌های اجرایی برای کاهش تعارضات و پیشنهاد برای رفع خلأهای قانونی.
۵. سیاست‌گذاری در مدیریت حوضه‌های آبریز بحرانی و ویژه،
۶. مشارکت در تدوین و تصویب برنامه‌ها و قوانین کلان از جمله برنامه‌های توسعه پنج‌ساله،
۷. تمرکز در سیاست‌گذاری امور مربوط به آب، ممانعت از پراکندگی تصمیمات و رویه‌ها و حذف موازی کاری‌ها
۸. تهیه لایحه پیشنهادی برای اصلاح قوانین و سیاست‌های بالادستی متناقض با اصول توسعه پایدار و ظرفیت آبی کشور
۹. تدوین راهبرد و برنامه ارتباطی و اطلاع‌رسانی عمومی در زمینه بحران و مدیریت آب برای افزایش تعامل اجتماعی و تعیین نقش و وظایف هر یک از دستگاه‌های عضو
۱۰. منظور نمودن ظرفیت‌های آبی و ارزش کامل اقتصادی، ذاتی، سیاسی، امنیتی، اجتماعی و زیست‌محیطی آب در طرح‌های کالبدی و آمایش سرزمین.
۱۱. سیاست‌گذاری در تدوین ساختار تخصیص آب به مصارف مختلف در سطح کلان و محدوده‌های حوضه‌های آبریز با توجه به توزیع زمانی و مکانی منابع آب و شرایط اقلیمی کشور و برنامه‌های توسعه ملی و لحاظ نمودن حداقل نیازها برای حفظ محیط‌های طبیعی به‌ویژه تالاب‌ها
۱۲. سیاست‌گذاری در اجرای برنامه‌های تأمین و مصرف آب و ایجاد توازن در اجرای برنامه‌های آبخیزداری، تأمین، توزیع و مصرف منابع آب کشور با در نظر گرفتن مشارکت سیاست‌گذاران و ذینفعان
۱۳. سیاست‌گذاری در تنظیم راهکارهای سرمایه‌گذاری در برنامه‌های تأمین، توزیع و مصارف آب و دستیابی به ارزش اقتصادی آب
۱۴. سیاست‌گذاری در مدیریت تقاضا با اعمال الگوهای بهره‌برداری بهینه آب متناسب با اقلیم و حفاظت کمی و کیفی منابع آب کشور
۱۵. نظارت بر اجرای مصوبات شورا

۱۶. اتخاذ تدابیر لازم برای لحاظ نمودن ظرفیت‌ها و محدودیت‌های منابع آب در سطح حوضه‌های آبریز در تهیه طرح آمایش سرزمین بخش آب شامل:

- ارتقای بهره‌وری آب در بخش کشاورزی از طریق روش‌های مناسب در هر منطقه و برای هر محصول با تأکید بر کاهش مصرف آب در سطح حوضه‌های آبریز.

- توسعه و تدوین برنامه‌های بهره‌برداری تلفیقی از منابع آب سطحی، زیرزمینی و نامتعارف در سطح حوضه‌های آبریز

- استقرار نظام تعرفه و قیمت‌گذاری با رویکرد ارتقای بهره‌وری و کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری در سطح حوضه آبریز

- سیاست‌گذاری در تدوین برنامه‌های مدیریت خشک‌سالی و سیلاب مبتنی بر مدیریت ریسک

- تعادل بخشی در منابع و مصارف آب باهدف کاهش بیلان منفی سفره‌های آب زیرزمینی و افزایش شاخص کیفی آب

- بازنگری و ارتقای نظام سنجش بهره‌وری آب در سطح هر حوضه آبریز

۱۷. توسعه سامانه فراگیر پایش و ارزیابی منابع و مصارف و کنترل فرآیند بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب از جنبه های کمی و کیفی

۱۸. سیاست‌گذاری برای اصلاح و بهبود ساختار تخصیص منابع آب کشور و ایجاد حسابداری ملی آب باهدف مدیریت تقاضا و ارتقای شاخص کار آیی آب

۱۹. هماهنگی و سیاست‌گذاری به منظور استقرار نظام برنامه‌ریزی، توسعه و بهره‌برداری از حوضه‌های آبریز کشور سازگار با اقلیم محلی و شرایط حاصل از تغییر اقلیم

۲۰. سیاست‌گذاری و ایجاد هماهنگی به منظور ساماندهی بهره‌برداری از آب‌های مرزی و منابع آب مشترک و توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی

۲۱. سیاست‌گذاری به منظور ارتقا و استمرار نظام پایش و ارزیابی عملکرد بر اساس برنامه راهبردی بخش آب

۲۲. سیاست‌گذاری و هماهنگی با نهادهای علمی و پژوهشی به منظور فراهم کردن شرایط برای دستیابی به دانش و مدیریت تحولات آب‌وهوایی نظیر یونیزاسیون جو، روش‌های نوین باروری ابرها

۲۳. استفاده از ظرفیت کارشناسی - پژوهشی کشور برای تصمیم‌سازی و اجرای مؤثر تصمیمات شورا

ماده ۳- ترکیب اعضاء شورای عالی آب

۱. رئیس‌جمهور یا معاون اول رئیس‌جمهور
۲. معاون اول قوه قضائیه
۳. رئیس سازمان صداوسیما
۴. وزیر نیرو به‌عنوان دبیر شورا
۵. وزیر جهاد کشاورزی
۶. وزیر صنعت، معدن، تجارت
۷. وزیر کشور
۸. رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
۹. دبیر شورای عالی استانها
۱۰. وزیر راه و شهرسازی
۱۱. وزیر دادگستری
۱۲. وزیر امور خارجه
۱۳. رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
۱۴. رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست
۱۵. یک نفر از اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی، یک نفر از اعضای کمیسیون عمران، یک نفر از اعضای کمیسیون صنایع و یک نفر از اعضای کمیسیون امنیت ملی با انتخاب مجلس به‌عنوان ناظر
۱۶. رئیس سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
۱۷. یک نفر از متخصصین مدیریت منابع آب و یک نفر از متخصصین کشاورزی به‌حکم رئیس‌جمهور

ماده ۴- ترکیب اعضای شورای آب حوضه آبریز

هر حوضه آبریز در کشور شامل تعدادی از استان‌های کشور می‌شود، بر این مبنا اعضای شورای آب هر حوضه آبریز شامل افراد شاغل در سمت‌های ذیل در استان‌های آن حوضه آبریز هستند.

۱. استاندار
۲. رئیس دادگستری
۳. رئیس سازمان صداوسیما
۴. رئیس سازمان آب منطقه‌ای به‌عنوان دبیر شورا
۵. رئیس سازمان جهاد کشاورزی
۶. رئیس سازمان صنعت، معدن، تجارت
۷. رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی
۸. رئیس شورای اسلامی استان
۹. رئیس سازمان راه و شهرسازی
۱۰. رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری
۱۱. رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست
۱۲. یک نفر از نمایندگان استان‌های حوضه آبریز به انتخاب مجمع نمایندگان استان
۱۳. رئیس سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
۱۴. یک نفر از متخصصین مدیریت منابع آب و یک نفر از متخصصین کشاورزی با تصویب شورا.

ماده ۵- حوضه‌های آبریز کشور برای تشکیل شورای آب

حوضه‌های آبریز کشور برای تشکیل شورای آب حوضه آبریز توسط شورای عالی آب تعیین و حداکثر یک ماه پس از ابلاغ این قانون توسط رئیس‌جمهور ابلاغ می‌شود.

تبصره: استانهایی که در چند حوضه آبریز قرار دارند، عضو شورای آب همه حوضه‌های آب زیر استان هستند.

ماده ۶- تعیین استان‌ها برای استقرار دبیرخانه دائمی شورای حوضه‌های آبریز در آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزیر نیرو پیشنهاد و در هیأت وزیران به تصویب می‌رسد.

ماده ۷- رئیس شورای آب حوضه آبریز از میان استانداران عضو توسط اعضاء انتخاب و ابلاغ وی توسط رئیس‌جمهور صادر می‌شود.

ماده ۸- وظایف و اختیارات شورای آب حوضه آبریز:

شورای حوضه آبریز در چارچوب اختیارات شورای عالی آب و در سطح حوضه آبریز مربوط دارای اختیارات و وظایف زیر است:

۱. تدوین خط‌مشی و سیاست‌های کلی مدیریت آب و تعیین اولویت‌ها در سطح حوضه آبریز
۲. استقرار نظام جامع مدیریت در کل چرخه‌ی آب بر اساس اصول توسعه‌ی پایدار و آمایش سرزمین در حوضه‌های آبریز
۳. استفاده پایدار از منابع آب و تأمین نیازهای توسعه اقتصادی و اجتماعی ملی و منطقه‌ای
۴. تقویت نقش مردم در مصرف بهینه و حفاظت از منابع آبی کشور
۵. ممانعت از بهره‌برداری‌های غیرمجاز از آب
۶. پیشگیری و کنترل بلایای آبی
۷. تهیه برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و درازمدت در بخش آب
۸. بازنگری و شفاف‌سازی وظایف و مسئولیت‌های هر یک از دستگاه‌های اجرایی در سطح استان و حوضه آبریز
۹. مشارکت در تدوین و تصویب برنامه‌ها و قوانین کلان از جمله برنامه‌های توسعه پنج‌ساله،
۱۰. ایجاد تمرکز در سیاست‌گذاری امور مربوط به آب، ممانعت از پراکندگی تصمیمات و رویه‌ها و حذف موازی کاری‌ها در سطح استان و حوضه آبریز

۱۱. تهیه پیشنهاد برای اصلاح قوانین و سیاست‌های بالادستی متناقض با اصول توسعه پایدار و ظرفیت آبی کشور و انعکاس به شورای عالی آب
۱۲. تدوین راهبرد و برنامه ارتباطی و اطلاع‌رسانی عمومی در زمینه بحران و مدیریت آب برای افزایش تعامل اجتماعی در سطح استان و حوضه آبریز
۱۳. منظور نمودن ظرفیت‌های آبی و ارزش کامل اقتصادی، ذاتی، سیاسی، امنیتی، اجتماعی و زیست‌محیطی آب در طرح‌های کالبدی و آمایش حوضه آبریز و استان
۱۴. سیاست‌گذاری در تدوین ساختار تخصیص آب به مصارف مختلف در سطح حوضه آبریز با توجه به توزیع زمانی و مکانی منابع آب و شرایط اقلیمی کشور و برنامه‌های توسعه ملی و لحاظ نمودن حداقل نیازها برای حفظ محیط‌های طبیعی به‌ویژه تالاب‌ها
۱۵. سیاست‌گذاری در اجرای برنامه‌های تأمین و مصرف آب و ایجاد توازن در اجرای برنامه‌های آبخیزداری، تأمین، توزیع و مصرف منابع آب حوضه آبریز با در نظر گرفتن مشارکت سیاست‌گذاران و ذینفعان
۱۶. سیاست‌گذاری در تنظیم راهکارهای سرمایه‌گذاری در برنامه‌های تأمین، توزیع و مصارف آب و دستیابی به ارزش اقتصادی آب
۱۷. سیاست‌گذاری در مدیریت تقاضا با اعمال الگوهای بهره‌برداری بهینه آب متناسب با اقلیم و حفاظت کمی و کیفی منابع آب
۱۸. نظارت بر اجرای مصوبات شورا
۱۹. اتخاذ تدابیر لازم برای لحاظ نمودن ظرفیت‌ها و محدودیت‌های منابع آب در سطح حوضه‌های آبریز و بخصوص رعایت الگوی کشت
۲۰. ارتقای بهره‌وری آب در بخش کشاورزی از طریق روش‌های مناسب در هر منطقه و برای هر محصول با تأکید بر کاهش مصرف آب در سطح حوضه آبریز.
۲۱. توسعه و تدوین برنامه‌های بهره‌برداری تلفیقی از منابع آب سطحی، زیرزمینی و نامتعارف در سطح حوضه آبریز
۲۲. استقرار نظام تعرفه و قیمت‌گذاری با رویکرد ارتقای بهره‌وری و کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری در سطح حوضه آبریز
۲۳. سیاست‌گذاری در تدوین برنامه‌های مدیریت خشک‌سالی و سیلاب مبتنی بر مدیریت ریسک

۲۴. تعادل بخشی در منابع و مصارف آب باهدف کاهش بیلان منفی سفره‌های آب زیرزمینی و افزایش شاخص کیفی آب
۲۵. بازنگری و ارتقای نظام سنجش بهره‌وری آب در سطح هر حوضه آبریز
۲۶. توسعه سامانه فراگیر پایش و ارزیابی منابع و مصارف و کنترل فرآیند بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب از جنبه های کمی و کیفی
۲۷. سیاست‌گذاری برای اصلاح و بهبود ساختار تخصیص منابع آب ر و ایجاد حسابداری آب باهدف مدیریت تقاضا و ارتقای شاخص کارایی آب در حوضه آبریز
۲۸. ساماندهی بهره‌برداری از آب‌های مرزی و منابع آب مشترک و توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی
۲۹. ارتقا و استمرار نظام پایش و ارزیابی عملکرد بر اساس برنامه راهبردی بخش آب
۳۰. فراهم کردن شرایط برای دستیابی به دانش و مدیریت تحولات آب‌وهوایی نظیر یونیزاسیون جو، روش‌های نوین باروری ابرها
۳۱. استفاده از ظرفیت کارشناسی - پژوهشی کشور برای تصمیم سازی و اجرای مؤثر تصمیمات شورا

ماده ۹- شورای آب استان: اعضای شورای آب هر استان متناظر با اعضای شورای آب حوضه آبریز در آیین نامه اجرایی قانون با پیشنهاد شورای عالی آب به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۰- اختیارات و وظایف شورای آب استان متناسب با شورای آب حوضه آبریز در آیین نامه اجرایی قانون با پیشنهاد شورای عالی آب به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- شورای آب شهرستان: در صورت ضرورت با تصویب و پیشنهاد شورای عالی آب متناظر با شورای آب استان، شورای آب در سطح شهرستان نیز تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۲- جلسات شورای عالی آب با ریاست رئیس جمهور و یا معاون اول رئیس جمهور و حداقل دوسوم اعضای رسمیت خواهد یافت.

ماده ۱۳- مصوبات شورا بایستی به امضای کلیه اعضای حاضر در جلسه رسیده و به عنوان تصمیمات شورای عالی آب در دبیرخانه نگهداری شود

ماده ۱۴- دبیر شورای عالی آب وزیر نیرو است.

ماده ۱۵- آیین نامه داخلی شورا حداکثر دو ماه پس از ابلاغ قانون به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۱۶- در هر یک از موارد طرح شده در دستور کار در صورت عدم تفاهم جمعی رأی گیری به عمل خواهد آمد و رأی اکثریت ملاک عمل خواهد بود. در صورت تساوی آراء رأی رئیس شورا نافذ خواهد بود.

ماده ۱۷- م دبیر شورا موظف است هر شش ماه یکبار گزارش پیشرفت کار تصمیمات متخذه در شورا را به صورت مدون به شورای عالی آب ارائه دهد.

ماده ۱۸- شورای عالی آب برای انجام کار تخصصی بیشتر می تواند دارای نسبت به تشکیل کمیته‌های تخصصی اقدام نماید.

ماده ۱۹- کلیه مصوبات شورا پس از امضای رئیس‌جمهور از طرف دبیر شورا به دستگاه‌های ذیربط ابلاغ خواهد گردید.

ماده ۲۰- دبیر شورا مکلف است مواردی از مصوبات شورای عالی آب را که برای لازم الاجرا شدن نیازمند تصویب هیأت دولت می باشد به دفتر هیأت دولت ارجاع نماید.

ماده ۲۱- این قانون در ۲۱ ماده و ۲ تبصره تنظیم گردیده و رئیس‌جمهور مسئول حسن اجرای آن می باشد.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب

۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح:

تشکیل شورای عالی آب تقدیم می شود.

معاون قوانین

معاونت تدوین و تنقیح قوانین و مقررات
معاونت حقوقی ریاست جمهوری

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل

به شرح زیر تقدیم می شود:

- ۱- سابقه تقدیم:** ماده ۱۳۰ قبلاً تقدیم نگردیده است
- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در
- کمیسیون
- صحن
- (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک با:
- با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)
- بدون تغییر اساسی پیش از انقضاء شش ماه
- با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان
- مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد می باشد

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

- رعایت شده است.
- در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است (با نظر کارشناسی)
- رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی)

الف- ماده ۱۳۱-

- اول- حداقل امضا لازم (۱۵ نفر) دارد ندارد
- دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد ندارد
- سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد ندارد
- چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد ندارد

ب- ماده ۱۳۸-

- طرح تقدیمی دارای یک موضوع بیش از یک موضوع
- است و پیشنهاد آن به عنوان مواد متعدد ماده واحده
- مواجهه با ایراد نمی باشد. می باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ :

اول: از نظر قانون اساسی؛

- طرح تقدیمی با قانون اساسی به طور کلی مغایرت ندارد.
- دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

- طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.
- دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

- طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.
- دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

- الف- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
- نشده است. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.
- ب- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود
- می شود
- و نیاز به ۲/۳ رای نمایندگان ندارد.
- دارد.

تعداد برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

-
- ۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
- دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- در رابطه با طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی: ۱- درباره موضوع این طرح قانون معتبری وجود دارد که با عنایت به سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی مقرر در قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۹ مبنی بر جلوگیری از تورم قوانین، این طرح باید در قالب الحاق موادی به قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی که دارای ارتباط موضوعی با آن است، تنظیم شود.
- ۲- مطابق اصول نگارش متون قانونی فلسفه، ضرورت و هدف از تقدیم طرح/لایحه باید در مقدمه بیان شود و درج آن در متن مناسب نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود ماده (۱) حذف و به مقدمه توجیهی منتقل شود.
- ۳- ترتیب مطالب طرح از تناسب یکنواختی برخوردار نیست. بنابراین لازم است نسبت به آن بازنگری شود. به عنوان مثال مواد (۱۲) و (۱۴) با یکدیگر و مواد (۱۳)، (۱۶) و (۱۹) با یکدیگر ارتباط معنایی دارند، همچنین مناسب است که تمامی شوراهاى مدنظر در طرح نظیر شورای عالی آب، شورای آب استان، شورای آب شهرستان و شورای آب حوضه آبریز در فصلی جداگانه به عنوان تعاریف مورد تعریف واقع شوند.
- ۴- عبارت «شورا» در بسیاری از مواد نظیر مواد (۱۳) و (۱۵)، (۱۶)، (۱۷) و... به صورت مطلق آمده است که ظاهراً مقصود از آن، شورای عالی آب است که مناسب است این مطلب در فصل تعاریف و اختصارات ذکر شود.
- ۵- عبارت «پس از ابلاغ قانون» در ماده (۱۵) زائد است و باید حذف شود زیرا وفق قاعده عمومی مندرج در ماده (۲) قانون مدنی زمان آغاز آثار قانون، تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن است و نه زمان ابلاغ.
- ۶- در ماده (۱۸) کلمه «دارای» اضافه است و باید حذف شود.
- ۷- اگر طراح محترم اصرار بر تصویب طرح در قالبی مستقل از قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی دارند، باید در طرح به نسخ ماده (۱۰) این قانون اشاره شود.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱. در اجرای بند (۱):

- الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض
- وجود ندارد
- وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.
- ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط
- وجود ندارد
- وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲. در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع

- لازم است.
- لازم نیست.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیرکل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف- نظر اداره کل

--

ب- سوابق قانونی

--

معاونت حقوقی و امور مجلس
جمهوری اسلامی ایران